بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް

- **ޝަރީޢަތް ނަންބަރު:** 2023/HC-B12/74
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:** ޢަލީ ޝިހާބު، (އޭ. ރޯޒް ސިއްދުބާރުވިލާ)
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ހަމަލާ [illegible]
  [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޙް އަބްދުﷲ
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
ފަނޑިޔާރު ދިޔާނާޒް ފަހުމީ

ނިމުނު ތާރީޚު: 14 ޖުމާދަލްއޫލާ 1445
28 ނޮވެންބަރު 2023

ހައިކޯޓުގެ [illegible] ތާރީޚު:

28 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1445

12 ނޮވެމްބަރު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުން:

- **ނަންބަރު:** (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި)
- **ނިންމި ތަން:** (ކޯޓު ސިއްރުކޮށްފައި)
- **މައްސަލަ:** [illegible] ނިންމި ނިންމުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 21 އޮގަސްޓު 2019
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 13 ޖަނަވަރީ 2021

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

[illegible]

[illegible]:

[illegible]

[illegible]

އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތް

[illegible] (އައިޑީ ކާޑު ސިއްރުކޮށްފައި)

[illegible]:

[illegible]

[illegible] 121 [illegible]

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، [illegible] [illegible] ([illegible] "[illegible]")ގެ ނަންބަރު ([illegible]) [illegible] ([illegible] "[illegible] [illegible]") [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] "[illegible]") [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible])، [illegible] [illegible][1] ([illegible] "[illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] "[illegible] [illegible]") [illegible].

މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

2. 23 ނޮވެމްބަރު 2016ގައި ހިނގި [illegible] ގުޅިގެން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible] އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުފުލާފައިވެއެވެ.

---

[1] [illegible] ނަންބަރު ([illegible])

3. ބުނެވުނު ދަޢުވާއަށް އެ ކޯޓުގައި ބަލަމުންދިޔަ ޤަޟިއްޔާގެ އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި އަލީ ސިރާޖުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލައިގެ ބޭނުމަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން ތިރީގައިވަނީއެވެ.

> "ދަޢުވާލިބޭ އަލީ ސިރާޖުއަކީ [illegible] [illegible] "އިންޓެލެކްޗުއަލް ޑިސެބިލިޓީ [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދަޢުވާލިބޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

4. އަދި މި ހުށަހެޅުމާގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުން [illegible] މައްސަލައިގައި ދިފާޢު [illegible] [illegible] ނިންމުމުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

5. އެއަށްފަހު، [illegible] ކޯޓުން 17 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި އަލީ ސިރާޖުއަކީ ސިއްޙީގޮތުން ދަޢުވާ ބަލައިގަންނަން [illegible] [illegible] އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް އިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[2] އެއަށްފަހު، އަލީ ސިރާޖުގެ ފަރާތުން އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލްގެ 02 (ދޭއް) ސިޓީ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

6. ބުނެވުނު ސިޓީތަކުން [illegible]، އަލީ ސިރާޖުގެ [illegible] ޑިސެމްބަރު [illegible] ކޯޓުން ހާޒިރުކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

> "މި [illegible] އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް އިން [illegible] [illegible] [illegible] 19 [illegible] 2020މ. [illegible] އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޑިސެބިލިޓީ (intellectual Disability) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[2] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] ([illegible]) ކޯޓު [illegible]

ސާބިތުވާ އަށް ޖެހިފައިވާ މި ޙަވާލާ ސަނަދުތަކުން އަދި ސާބިތުވާ ކަމަ ކާފީ ހުރިކަމުގެ ގޮތުގައި ޝަރުޢީ އަދުލުގެ
ބޮޑުކޮށް ނަތީޖާ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ނުކުތާދީފައިން ކަމަށްއި، ކުރުގެ އަދުލުގެ
ގޮތުގައި އަދި ސާބިތުވާ ގެ ބަލިކުރުމަށް ބޮޑު ޤާނޫނީ ބުނެފައިވާތީ، މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރި އަދި
ސާބިތު އަދި މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރަން ކަނޑައެޅޭ ދެ ދަޢުވާ ތިޔަގުޅޭގޮތުން ނުކުތާދީފައިވާ މިންވަރު
ގޮތުގައި ނިންމައިދީފާ."

7. މި ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މި ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައެވެ. މިއީ އެފަރާތުން ކުރި އިސްތިއުނާފާ ގުޅޭ މައްސަލައެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާ

8. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ،
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް 01 (އެކެއް) ނުކުތާ
ހުށަހަޅައި އެނުކުތާއާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރަޙައްދުގެ ގަވާއިދުގައި ވަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން
ހުށަހެޅި ނުކުތާއަކީ؛

8.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ[3] 121 ވަނަ މާއްދާގެ ދަޢުވާ ޙަވާލުކުރުން
މި މައްސަލަ ބަލަހައްޓަން މިންގަނޑެއް ނުހިފައި ޝަރުޢީގޮތުންކަމަށް ނިންމާފައިވާތީ ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި
ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

9. މި މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 121 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަޢުވާ ޙަވާލުކޮށް އަދި ސާބިތުވުމުގެ ނަޒަރިއްޔާ ހާމަކޮށް އުސޫލާ ޚިލާފަށް ހުއްޓުވުމުގެ ޝަރުޢީ ނުވަތަ

---

[3] މިއަށްފަހު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ކަމަށް ބުނެވިފައި

ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، މި މައްސަލައަކީ ދަށު ކޯޓުން އަލުން ބަލައި ފައިސަލާކުރަންވީ ހުކުމެއްކަމަށްޓަކައި މައްސަލައެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މައްސަލަ ދަށު ކޯޓަށް ފޮނުވައިދިނުމަށް އެދިފައިވާކަމަށެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި ފަނޑިޔާރުންގެ ޚުލާސާ

10. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދައުވާ ލިބިގެންދާނީ، ކުށުގެ ބާވަތް ބަލައިގެންކަމަށް ނުކުތާތަކުގެ ދިފާޢުގެ ދަށުން ދިފާޢުން ޝަރީޢަތުގެ އެއްބަސްވުމެއް މަޖިލީހުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ކޯޓުގެ އަމުރަކީ އިޢްތިރާފުގައި ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެދުމުގެމަތިން އުސޫލަކީ ސާބިތުކުރުން އެ ދައުވާ ބަލައިގަނެވޭނެ ދުވަހަކުން ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ދައުވާ ބަލައިގަތުމަށް ކަނޑައަޅާ ކޯޓުން އަމުރުކުރާ ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތަށް އެކަން ސާބިތުވާނަމަ ދައުވާ ލިބިގެންދާނީ، ކުށުގެ ބާވަތް ބަލައިގެން ނުކުތާތަކުގެ ފަރާތުން ކަނޑައަޅާ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާކަމަށެވެ.

އެކަމުން މި މައްސަލައިގައި ދަށު ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ތަރުތީބު ނިންމުމުގެ ނިންމުމެއް ނިންމާފައި ސާބިތުކުރަން އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ދައުލަތުން ކަމަށް ދައުވާކުރި އިސްތިއުނާފުކުރި ނިންމުން ނިންމާފައިވާ އެ ނިޔާ ނުވި ކަމަށެވެ. އަދި ސާބިތުވާ އިންސާފުވާގޮތް ޤާނޫނީ ގޮތުން ހަމަ ހަމަ ނުވާ ނިޔާއެއް މައްސަލައިގައި ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށެވެ.

11. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އަދި ސާބިތުވާ ގޮތުން ދައުލަތުން ދަށު ކޯޓުން ފޮނުވި އަމުރުގެ ދަށުން ނިންމުމުގެ އެންގުން ނިމުނު ފަހުން ފަނޑިޔާރު ޝަރީޢަތުން އަމުރުގެ ދަށުން ނިންމާފައި އެ ނިޔާވެ އަދި ސާބިތުވާ ބަލައިގަތުމުގެ އެކަށީގެންވާ ކަމަށާއި، ދަށު ކޯޓުން ހުކުމް ހުކުމްކުރި ހުކުމުގެ ހުކުމް ނިޔާކުރެވޭނެކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، ޝަރުޢީ ހުކުމުގެ ހުކުމް ނިޔާވެފައި އަދި ސާބިތުވާ ބަލައިގަތުމުގެ ބަޔާންކުރުމުގެ އަސާސުތަކުން ނިންމާފައިވާކަމަށެވެ. މައްސަލައިގައި ދަށު ކޯޓުގައި ހުކުމުގެ ހުކުމް

ނެގި އިރު، ހެކިއަށް ޙާޟިރުކުރުމުގެ ދައުލަތާ ހިއްސާނުކުރާކަމަށް ބުނެފައިވާކަމަށް، އެ ޙާޟިރުކުރުމުގެ ދައުލަތުން ހިއްސާކޮށްފައިވާކަމަށް. އަދި މަޖިލީހާ ސާބިތުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހު ދައުލަތުން ބޭނި ނަގަތް، ދެފަރާތުގެ ހަމަހަމަ ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހުގައެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

12. ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

13. މި މައްސަލައިގައި އުޒުރު ސާބިތުވާ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމެވެ.

14. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތް ދީފައިވާ ފަރާތުން ދިފާޢުކުރުމާއި، ކަރުދާސް ބުނެފައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުކުތާތަކުގެ ދިފާޢުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ އެއްވެސް މަރުޙަލާއެއްގައި ހުށަހަޅައިނުދާނެ ކޯޓުގެ އަމުރަކީ އިމްތިޔާޒުގައި ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އެދުމުގެ މަތިން އޮންނަނީ ސިފައިގެ ތެރެއިން އެ ދައުލަތް ބަޔާނެއް ވިދާޅުވި ކަންތައްތައް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް ކޯޓުން ކަނޑައެޅޭ ފަދަ ޙާލަތެއްގައި މީގެކުރީ އެވިޑެންސަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތް ދިޔަ ފަރާތުން ކޯޓުން އަމުރުކުރައްވާފައިވާ ބައިތަކެއް ހިމެނެއެވެ، އެފަދައިން ދައުލަތު ކޯޓުން އަމުރުކުރައްވައެވެ.[4] އަދި އެ އަމުރާ ގުޅިގެން މީގެކުރީ އެވިޑެންސަށް ހުށަހަޅައި ސިފައިގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް އެ އެވިޑެންސަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

15. އިންޑިއާ ގާނޫނީ މަޖިލީހުގެ ހަމަޖެހުން ޤާނޫނީ މީގެކުރީ އެވިޑެންސަށް ގުޅިގެން ބަލައިގަނެވޭނެ ދެ ދިފާޢު ދަށު ކޯޓުން ހުށަހަޅައި އެ ދިފާޢުގެ ގުޅިގެން ދަށު ކޯޓުން ހަމަޖެހުމަށް ދައުލަތުގެ ވަކި

---

[4] (ޤާނޫނު ނަން ސިވިލްކުރުމުގެ) ގެ ދަޢުވާތަކު (ދަޢުވާތަކު ސިވިލްކުރުމުގެ) ކޯޓު އަމުރު (17 ޑިސެމްބަރު 2019)

ހުކުމަށް ނަގާފައިވާކަން މައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތަކުން ފެންނާން އެބައޮތެވެ. އަދި ހަމައެފަދައިން، ޙުކުމުގެ ހުކުމަށް ނަގުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެންނެވިފައިވިޔަސް، ދެފަރާތުންވެސް ހަމަހަމަކަމުން ފުރުޞަތު ލިބުނުކަމަށް އިސްތިއުނާފު ނަހައްދާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

16. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ސިއްޙީ ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލުން 19 ނޮވެމްބަރު 2019 ގައި ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމުގައިވަނީ [illegible] ސީވިއަރ އިންޓެލެކްޗުއަލް ޑިސްއޯޑަރ [illegible].[5] އަދި ސައިކިއާޓްރިކް އެސެސްމަންޓް ހަދައި އަދި ސައިކޮލޮޖީގެ [illegible] [illegible]. އެއަށްފަހު، 21 ނޮވެމްބަރު 2019 ގައި އެ ހޮސްޕިޓަލުން ދޫކޮށްފައިވާ ސައިކިއާޓްރިކް އެސެސްމަންޓް ހަދައިފައިވާ ކަމާއި، އެ އެސެސްމަންޓުން [illegible] އަދި ސީވިއަރ އިންޓެލެކްޗުއަލް ޑިވެލޮޕްމަންޓަލް ޑިސްއޯޑަރ ހުރިކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، އަދި ސީވިއަރ [illegible] މި ބާވަތުގެ ސަބަބުން އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާނެ ފަރާތެއްކަމަށް ލިޔެފައިވެއެވެ.[6] ބޭނުންވާނެ މުޅިހަޔާތުގައި [illegible] [illegible] (ސައިކޮލޮޖިކަލް) ތަފާތުތަކެއް ހުރިކަމާ ދި ލިޔުމެވެ.

17. މި ލިޔުންތަކުގައި، އެއީ މެޑިކަލް އޮޕިނިއަންއެއްގެ ރިޕޯޓެއްކަން ބަޔާންކޮށް، މައި [illegible] ގޮތުގައި "މެޑިކަލް އޮޕިނިއަން ރިޕޯޓް" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި ނުހުންނަކަމުން، އެއީ މެޑިކަލް އޮޕިނިއަންއެއް [illegible] ޚާއްޞަ ޤާނޫނީ [illegible] ގަވާއިދު [illegible] ލިޔުންތަކުގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ [illegible] ހުރުން މެޑިކަލް އޮޕިނިއަންއެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ.

---

[5] Electroencephalogram was done but found to be normal. Patient is advised a psychological assessment for further evaluation and assessment of his current condition.

[6] Electroencephalogram was done but found to be normal. In addition, a psychological assessment was done on 18th November 2019 which showed clear evidence of the presence of Intellectual Developmental Disorder with associated features of anxiety and emotional difficulties. On clinical assessment Mr.Shifau would require monitoring and assistance in occupational and social functioning throughout life.

އެހެންކަމުން، މި [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible]، މި މައްސަލައާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

18. ނަމަވެސް، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

> "މި [illegible] އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް އިން [illegible] [illegible] [illegible] 19 ނޮވެމްބަރު 2020ގެ. ދުވަހު އިންދިރާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް އިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޑިސެބިލިޓީ (intellectual disability) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible]."[7]

19. މި [illegible].

20. **[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]**[8] ޤަޟިއްޔާގެ 48 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible]ގެ[9] 62 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[7] [illegible] 19 ނޮވެމްބަރު 2020 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] 19 ނޮވެމްބަރު 2019.

[8] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2023/HC-B12/6

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

އެމްފެޓަމިންސަލްފޭޓަކީ، ބޭރުމަތިގައި ހުރިހާ ޑޮކްޓަރަކަށް ހިނގުން އެމްފެޓަމިންސަލްފޭޓަކަށް ލިޔުއްވުން، އަދި މިއީ ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލުގެ 52 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަދާފައިވުމުން، ޤާނޫނު މަސްތުވާތަކެތީގެ ޖަދުވަލުތަކުގެ ތެރެއިން ފެންނަން ހުރީ، މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭ ޖަދުވަލު ދެވަނަ ޖަދުވަލު ޑްރަގް (ސައިކޯޓްރޮޕިކް) ކަމަށާއި، އަދި މި ޖަދުވަލު 2014 އިން ފެށިގެން އައި ބަދަލުގެ ބެހިގެންވާ ގޮތުން ލިޔެކިޔުން އަޅަން ޑްރަގްތަކުން ދިރާސާ،[10] އަދި ބަދަލުގެ ސިޓީގެ ހާލަތު ކަނޑައަޅާފައިވާތީކަން ހެއްކާއި ޚިލާފު ބަލައިގަތުމަށް ޤަރާރެއް ފާސްކުރެވިފައިވެއެވެ. މެޑިކަލް ދާއިރާ، މި ހާލަތުގައި އަދި ބަދަލުގެ ސިޓީގެ ހާލަތު ހެކިތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން "ކަނޑައެޅި" ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، ބޭނުންކުރައްވައި ޑްރަގްގެ އެމްފެޓަމިންސަލްފޭޓާއި ގުޅިގެން ބަލައިގަނެ މެޑިކަލް ސަރވިސް ދިނުމަށް ހުއްދަ ދެވެއެވެ.

21. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވަކީލު އެމްފެޓަމިންސަލްފޭޓާއި ބެހޭގޮތުން ހުށަހެޅުއްވި ދިފާޢުކުރައްވަމުން، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބަޔާނުގައި، އިންޑިއާއިން ޑިސްޕެންސަރީ ކުރުނުކަށް 2014 ގައި ފެންނަ ޑިސްޕެންސަރީކާއި، އަދި އެންމެފަހުން، ދޮރު އިމްތިޙާން ތިބޭގޮތް އޮތީ ޑިޕާޓްމަންޓް އުފެދުނު ބާރުތަކާއި އަދި ވާހަކަތައް ވަނީ މެޑިކަލް ބާރު ބޭނުންކުރަނީ ބޭސް ބޭނުންކުރުމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވި، އަދި އެބޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަ އެއްގޮތް ކަނޑައަޅަން، އޭގެ ހުރިން ބެހޭ ބޭނުންކުރެވޭތީ، ބާވަތުގެ ބޭސް ބޭނުން ކުރެވޭ، އެ ޑިސްޕެންސަރީ ހުރި މެޑިކަލްގައި ހިނގައިދިޔަ ދެން ބަލައިގަތުމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމަށް[11] މިކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ބާރު ޚާއްޞަ ބަޔާނުގެ މެޑިކަލްކޮށްފައި މިހާރު ކަމަކަށް ބެހޭ ބޭރު ބޭނުންކުރެވިދާނެ ކަމަށް ބަޔާނެއް އިސްތިއުނާފުގައި ބަޔާންކޮށް ބާރުތައް ނެރުމަށް، އެއީ ހުށަހެޅުން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި ދެކެވެ.

---

[10] އިންޑިއާ ޓުޑޭ މެގަޒިން ނޫސްމަޖައްލާގެ ވެބްސައިޓުގައި (19 ނޮވެމްބަރު 2019) ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ.

[11] އިންޑިއާ ޓުޑޭ މެގަޒިން ނޫސްމަޖައްލާގެ ލިޔުން (19 ނޮވެމްބަރު 2019) އަދި (21 ނޮވެމްބަރު 2019)

22. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ހިނގާފައިވާ އެއްޗެއް ކަމުގައި ފާހަގަވާން ނެތެވެ. އަދި މި ބަހުސަކީ ދައުލަތުން އުފުއްލަވާފައިވާ ބަހުސަކަށްވިޔަސް، އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ނިންމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 121 ވަނަ މާއްދާއާ ނުވަތަ އެމާއްދާގެ މަޤްޞަދާ ޚިލާފުވާގޮތުން ދައުލަތުން ޝަރީޢަތަށް ސާފުކުރައްވަނިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން އެދިފައިވާގޮތަށް، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުން ނިންމާފައިވަނީ އަދި ސާހިދުގެ ނަފްސާނީ ޙާލަތު އެނގޭން ޚަބީރެއްގެ ރިޕޯޓް ހޯދުމާ ނުލައި ކަމަށާއި، މި މައްސަލައަކީ ދަރި ކުޑަކުދިން އަތުން ބަލައި ފައިސަލާކުރުމުގައި ހުކުމެއްކުރުމަށްޓަކައި މައްސަލައެއްކަމަށް ކަނޑައެޅިގެން ކަމަށް ނުދެކެމެވެ.

ނިންމުން ފޮނުވުން

23. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އަލީގައި ހުކުމްކޮށް، (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކުރެވިފައި)ގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކުރެވިފައި) ގެ ޝަރީޢަތުގައި ދައުވާ ލިބިގަތުމަށް ނަކަލުކުރެވިފައިވާ ހުއްދައަކީގެން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލު ކުރަންޖެހޭފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫން މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު

24. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީގެ ރައުޔު

25. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންކޮށްދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން [illegible]، (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކުރެވިފައި)ގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކުރެވިފައި) ޤަޟިއްޔާގައި ދައުވާ [illegible] [illegible] ޙުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމި ނިންމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ޢަބްދުﷲ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ދީނާޒް ފަހުމީ